

Nástroje pro každý den

Všestranné aplikace pro digitální fotoaparáty

PATRIK MALINA

Pro zpracování digitálních fotografií je k dispozici nespočet množství často velmi specializovaných programů. Některé z nich však patří do jakési zvláštní kategorie „pro každodenní použití“. Pracujeme s nimi rutinně, obstarávají základní úkony a napomáhají při běžném zpracování materiálu. Jejich hlavním přínosem je především všestrannost. Co vlastně umí a který z nich si vybrat?

Co vlastně hledáme?

Pokud se začnete digitální fotografií opravdu vážně věnovat, dříve nebo později se zřejmě pracujete k používání několika programů z obrovské nabídky softwarového trhu. Většinu z nich budete používat pro speciální účely, jeden či dva však budou těmi „hlavními“, neboť vám budou sloužit pro naprostou většinu úkonů: základní třídění snímků, běžné konverze mezi souborovými formáty, prvotní úpravy či korekce chyb a nedostatků a přípravu pro publikování tiskem či internetem. Jakýsi přirozený vývoj vás dovede k softwarovému balíku, jenž bývá často označován pro svou všestrannost jako „suite“, „studio“ či „power pack“: stručně řečeno, nabízí téměř vše potřebné na dosah ruky.

Předmětem tohoto článku je právě zevrubně srovnání aplikací tohoto typu. Protože nabídka je obrovská, museli jsme pochopitelně již při zařazování kandidátů do těchto odstavců použít určitá „selekční“ pravidla. V první řadě jsme vyloučili softwarové nástroje s profesionálními možnostmi pro jejich faktickou finanční nedostupnost: prototypem našeho fotografa-uživatele není profesionál, pro nějž je cena za jistě skvělý Adobe Photoshop jen bezvýznamnou položkou v účetnictví. Cenová hranice se tedy bude pohybovat kolem 2 000 – 3 000 Kč (odpovídá zhruba 100 – 130 USD), což je podle našeho názoru přiměřená investice.

Druhým kritériem je všestrannost takového programu, neboť naší snahou je pokrýt co nej-

širší spektrum úkonů, na něž při každodenním zpracování materiálu přijde řada. Nehledáme tedy absolutní vítěze v kategorii tvorba náhledů, převod do JPEGu (další možnosti doplníte podle libosti), ale nástroj, jenž valnou většinu svých úkonů provede dostatečně kvalitně tak, aby uspokojil zájemce o fotografii v běžném tištěném formátu o rozměru cca 10 × 15, provozovatele webových galerií či distributora elektronických materiálů, třeba ve formátu PDF.

V neposlední řadě jsme pak jako přísné kritérium zvolili možnost práce s většími objemy zdrojového fotografického materiálu, neboť předpokládáme, že právě tento program bude vaším prvním nástrojem při zpracování získané „suroviny“. Jednoznačně jsme upřednostnili schopnosti přiměřeně jednoduchého a zároveň hromadného zpracování velkého množství snímků před špičkovými parametry, jež jsou však vázány na složitou obsluhu a nemožnost „globálního“ nasazení.

I přes takto stanovené podmínky samozřejmě nebyl výběr jednoduchý, a proto sehrálo svou roli i měřítko netechnické: míra rozšíření a popularity existujících produktů a známost mezi prostým, dělným digitálně-fotografickým lidem. Pokud v našem přehledu, jenž má nutně omezený prostor, nebudete svůj oblíbený a jistě „nejlepší“ program, neznamená to, že jej považujeme za špatný. Jde jen o to, že o všech prostě psát nemůžeme.

Zoner PhotoStudio 7 Professional

Díky zvýšenému vývojovému úsilí a agresivní marketingové kampani se brněnský ZONER Software propracoval mezi dodavatele špičkových softwarových nástrojů pro práci s digitální fotografií. Zoner PhotoStudio (dále ZPS), dříve Zoner

Media Explorer, se dodává v několika verzích a naším požadavkům pro zařazení do tohoto přehledu nejlépe vyhovovala varianta Professional.

Jednou z velkých předností tohoto programu je skutečná všestrannost, neboť pokrývá praktic-

ky všechny základní operace od prvního otevření snímku po export „do výroby“ ve fotolabu či na webových stránky. Na vstupu je možné zpracovávat fotografie přímo z připojených přístrojů, jež se „tváří“ jako datové úložiště, samozřejmě je zpracování řady obrazových formátů. Uživatelé aparátů Canon jistě ocení přímou podporu prohlížení a konverze z formátu RAW. Velmi silně je ZPS při práci s metadaty, především s dodatečnou popisnou informací EXIF, jež fotografie doprovází. Lze ji nejen číst, ale též upravovat, zálohovat či archivovat spolu se snímky do databází. S těmito možnostmi těsně souvisí podpora digitálního podpisu souborů, v němž ZPS prozatím nemá ve své kategorii konkurenta.

V oblasti archivace a organizování snímků nepostrádá ZPS v podstatě nic důležitého. Nejnovější verze konečně dovoluje sestavit hierarchickou strukturu klíčových slov pro zařazení snímků do vlastních kategorií, k dispozici je pokročilý vyhledávání a také hromadné přejmenování souborů podle jednoduchých pravidel s použitím zastupných „proměnných“. Program podporuje prá-

ci s náhledy odpojených (off-line) archivů. Jediným výrazným prvkem, jenž v ovládání na rozdíl od konkurence není přítomen, je řazení podle časové osy. Na druhou stranu zde najdete i tzv. rating, tedy možnost „známkování“ na základě uživatelského posouzení, jež napomáhá pozdějšímu třídění. Stejně jako jiní všestranní konkurenti má ZPS rezervu v možnosti třídění či prohledávání podle jednotlivých parametrů v EXIFu.

Při zpracování jednotlivých snímků má uživatel k dispozici řadu nástrojů, včetně histogramu (zastoupení bodů o různém jasu), retušovacího razítka, flexibilních ořezů či vylepšování expozice. ZPS má mírný náskok díky výborným funkcím pro odstranění sbíhavých linií či potlačení vinětace (náhlé ztmavení především v rozích). Velmi výrazným pomocníkem je průvodce pro tvorbu rámečků snímků, a to i ve formě dávkového zpracování, stejně jako vkládání textů (třeba copyrightu). Silnou stránkou je také publikační část aplikace. Obzvláště propracovanou

možností jsou publikační šablony, jejichž výhody lze využít jak při klasickém tisku, tak ve spojení s exportem do formátu PDF, což je ideální cesta pro generování náhledových kolekcí pro hromadnou distribuci. Nechybí samozřejmě velmi kvalitní automatizovaná tvorba webových galerií a jednou z nejlepších komponent je automatizované zasílání zakázek do fotografických laboratoří. Samozřejmostí je též vypalování CD a DVD, včetně ne zcela běžného formátu VideoCD. V programu na druhou stranu nenajdete nástroje na skládání panoramatických scénérií. ZPS je velmi vyrovnaným, kvalitním produktem s vynikajícím poměrem cena/výkon. Obsahuje všechny důležité funkce, v některých oblastech (EXIF, tiskové šablony) vyniká a pracuje poměrně spolehlivě a stabilně.

► Mezi ojedinělé nástroje editoru Zoner PhotoStudia patří narovnání horizontu, srovnání sbíhavosti či odstranění vinětace.

ACDSee Power Pack 7

Nástroj tohoto jména (dále jen APP) patří bezesporu mezi neznámější a nejpoužívanější, a to především díky po léta budované pověsti a pozvolnému neúprosnému přidávání nových funkcí a možností. Výrobce zvolil při jeho distribuci strategii, založenou na skládání větších či menších kolekcí z jednotlivých úzcí zaměřených programů. Varainta Power Pack je ekvivalentem balíku zahrnujícího prohlížeč, pokročilý editor fotografií a nástroj pro generování pokročilých tiskových sestav.

Také APP patří mezi velmi všestranně orientované softwarové vybavení a pokrývá prakticky všechny nezbytné fáze práce s digitálními snímky. Mezi hlavní zbraň rozhodně patří prověřený a stále poměrně rychlý prohlížeč náhledů s ergonomicky propracovanou kontextovou nabídkou. Chloubou je jistě široká škála podporovaných souborových formátů, snímky lze importovat skenováním či přímo z aparátu, avšak podpora formátu RAW má dosud rezervy – lze jej použít, ovšem konverze přináší třeba ztráty cenných informací EXIF a nenabízí podrobnější nastavení. Jinak je podpora metadat v podobě EXIF velmi dobrá, informace je možné zálohovat do databáze a zpětně obnovovat. Podpora digitálních podpisů či jejich obdoby prozatím chybí.

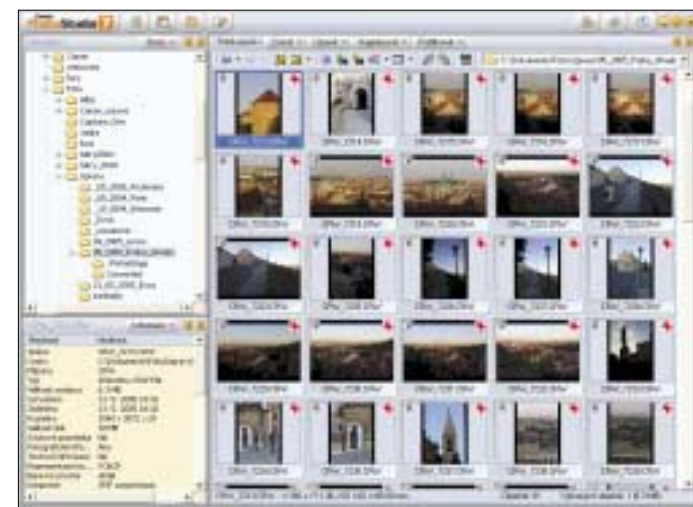
Možnosti katalogizace jsou u APP na velmi dobré úrovni a snímky lze jednoduše opatřit jak klíčovými slovy, uspořádanými hierarchicky, tak třeba bodovým hodnocením. Program zahrnuje nástroj typu časová osa pro rychlou změnu organizace náhledů a velmi dobře je propracován dialog pro třídění souborů, kde nás zaujala možnost definovat jako třídící parametr některou z položek EXIF: tímto APP některé konkurenty převyšuje.

V případě potřeby úprav je k dispozici pokročilý editor s mnoha pomůckami. Vedle složitějších výběrů, redukce červených očí, pokročilých ořezů

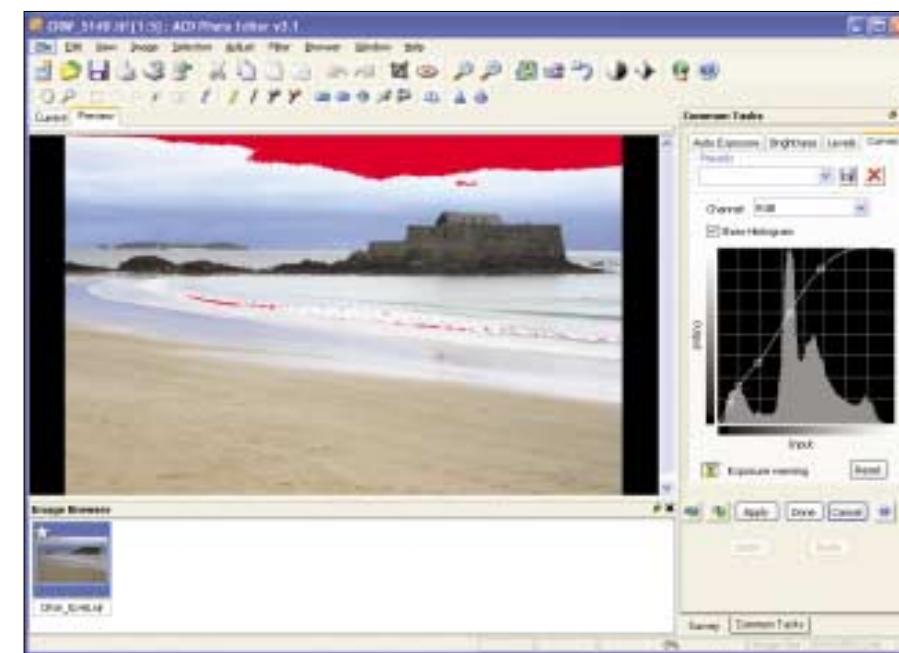
či štětce a razítka zde narazíme na výjimečný nástroj, jímž ostatní programy nehýří: úpravou kontrastu přímo pomocí křivek (curves), což je skvělá možnost pro realizaci i dosti složitých zásahů. V oblasti změn velikosti či třeba doostření patří APP k dobře vybaveným na druhou stranu nenabízí jednoduchý prostředek pro srovnání horizontu či odstranění sbíhavých linií.

Na druhém konci pracovního postupu, v oblasti publikování, tvůrci rovněž silně zapracovali. Výborná je další komponenta FotoSlate pro tisk prostřednictvím obrovské zásoby šablon, mezi jejímiž přednostmi jsme viděli především editor, dovolu-

ující bezprostředně upravit šablonu podle vlastních představ – to oproti konkurenci nabízí vysokou flexibilitu, na druhou stranu výstupem nemůže být v tomto případě PDF, což je škoda. Uživatel snadno sestaví webové album, i když na výběr je velmi omezená škála šablon. Pěknou funkcí jsou i rychlé listy s kontaktními náhledy („indexprinty“). Nezbytností u takto kvalitního programu je opět přímé vypalování CD či DVD se snímky. APP je bezesporu jedna z nejlepších voleb v této softwarové oblasti. Většina funkcí je na špičkové úrovni, některé zajišťují jedinečnost (EXIF při třídění, křivky pro kontrast). Jde o vynikající volbu.

◀ Zoner PhotoStudio nabízí velmi dobré možnosti pro hromadné zpracování fotografií. Předností je také možnost editace a archivace informací EXIF.

► Součástí balíku ACDSee Power Pack je také velmi dobře vybavený editor fotografií. Jedním z jeho nejsilnějších prvků je skvělý nástroj Curves (Křivky).

Adobe Photoshop Elements 3

Program věhlasné společnosti, nesoucí ve svém názvu odkaz na ještě věhlasnější profesionální software, byl v době svého vzniku jasnou reakcí Adobe na situaci na trhu: amatérských digitálních fotografií přibývalo a zde se otvírala meze, již bylo třeba zaplnit vhodným nástrojem, jenž bude výrazně levnější a jednodušší než Photoshop. I Adobe Photoshop Elements (dále jen APE) již prošly určitým vývojem a třetí verze nabízí řadu zajímavostí.

Ve srovnání s předchozími dvěma produkty je výrazně znát, že Adobe neklade tak velký důraz na co největší všestrannost po stránce funkcionality. Na druhou stranu některé části jsou opravdu vydařené. Pro první fázi – získání snímků – zde nalezneme víceméně standardní výbavu v po-

ná není: pokročilejší editace, export a import, digitální podpis, to vše může uživateli chybět.

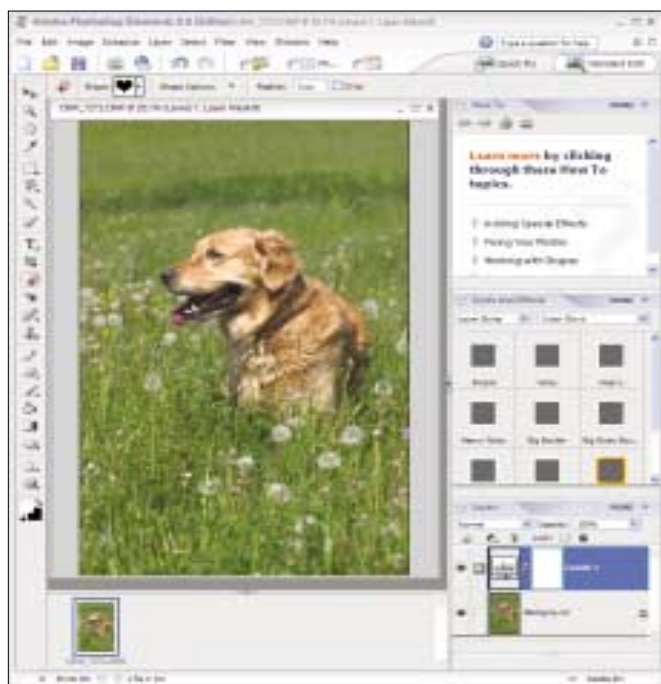
Materiál je organizován velmi přehledným způsobem. Jakékoliv soubory jsou hned zařazovány do kolekcí, velmi snadné je přiřazování klíčových slov i se složitější hierarchií (prostřednictvím tzv. tagů, tedy visaček), řazení snímků dominuje ovládací prvek typu časová osa. Možnosti dalšího třídění či vyhledávání již nejsou tak široké a výše zmínění konkurenti zde pro změnu získávají náskok. Výraznějším problémem však může být, že APE nejsou koncipovány jako souborový manažer, a proto zde nenarazíte na propracované funkce jako hromadné přejmenování, což je citelná potřeba. Samozřejmostí je podpora zálohování a ukládání kolekcí, stejně jako import.

Naprostou zásadní výhodou APE jsou vymoženosti pro úpravu snímků, kde je citelně znát dědictví slavného sourozence. Vedle nástrojů, kterým dokáží předchodit nástroje jakž takž konkurovat (složitější výběry, vkládání textu do obrázku, ořezy, štětec atd.), jsou zde pomůcky bezkonkurenční. Jednou z nich jsou Vrstvy a obzvláště pak Vrstvy úprav, nabízející geniální mechanismus pro úpravu snímků. Druhým zástupcem je pak kolekce různých filtrů a efektů, jež ve svém úhrnu opět patří k nejlepším. Dále stojí za zmínku velmi snadná tvorba rámečků a podobných efektů, stejně jako vystřihování podle různých masek. Velmi dobře je rovněž zpracován dialog pro hromadné úpravy větší kolekce snímků.

Protože aplikace byla navržena především pro pokročilejší „zábavu“, velmi slušné jsou možnosti publikování kolekcí fotografií. Pomocí perfektních průvodců připravíte stejně dobře webovou galerii jako CD s prezentací k promítání, nechýbí ani tvorba kalendářů či pohlednic. Velmi slušná je také zásoba šablon pro webové galerie.

APE jsou bezesporu výborným programem, jehož tvůrci ovšem ztelně upřednostnili některé fáze zpracování fotografií. Výborné jsou možnosti editace a nadprůměrná je publikační část, na druhou stranu zde nenaleznete propracovaný souborový manažer. Z hlediska ovladatelnosti jde ovšem o jednoznačného vítěze.

◀ **Adobe Photoshop Elements rozhodně nezaprou svého proslulého sourozence. Skvělý nástroj Vrstvy úprav je pro editaci rovněž k dispozici.**

době importu ze skenerů, fotoaparátů či webových zdrojů, ovšem vyzdvihnout je třeba skvělé možnosti importu z formátu RAW prostřednictvím speciálního modulu s náhledem a ovládacími prvky. Zde APE rozhodně získává kladné body, neboť při konverzi i náhledu souborů RAW také plně podporuje práci s informacemi EXIF. Na druhou stranu další práce s daty EXIF už tak slav-

▶ **Přehledné a snadné publikování fotografií různými kanály je další silnou stránkou Adobe Photoshop Elements. Zde vidíme tvorbu tiskových stran.**

IrfanView 3.97

Na závěr jsme se rozhodli do našeho přehledu zařadit jeden produkt, jenž je šířen zcela zdarma. Cílem je poukázat na srovnatelné možnosti v některých oblastech a naopak naznačit, že jiné funkce zcela chybí a uživatel by je musel získat instalací a zvládnutím jiného produktu. Irfan View je již po několik let špičkovou pomůc-

kou především k prohlížení a dávkové konverzi souborů. Princip práce je plně založen na těsném sepětí se samotnými soubory – aplikace umí prohlížet velkou řadu grafických formátů, včetně zdrojů RAW (s příslušným plug-inem), avšak vůbec nepropracuje se svými kolekcemi či databázemi. Jeho obrovskou předností je pře-

devším rychlost, a to jak při běžném prohlížení, tak při hromadném převádění, úpravě či přejmenování. Právě změna jmen souborů je vyřešena velmi dobře a nabízí velkou variabilitu – v závislosti šikovnosti uživatele.

Protože se jedná především o konverzní nástroj, autor cílevědomě rezignoval na pokročil-

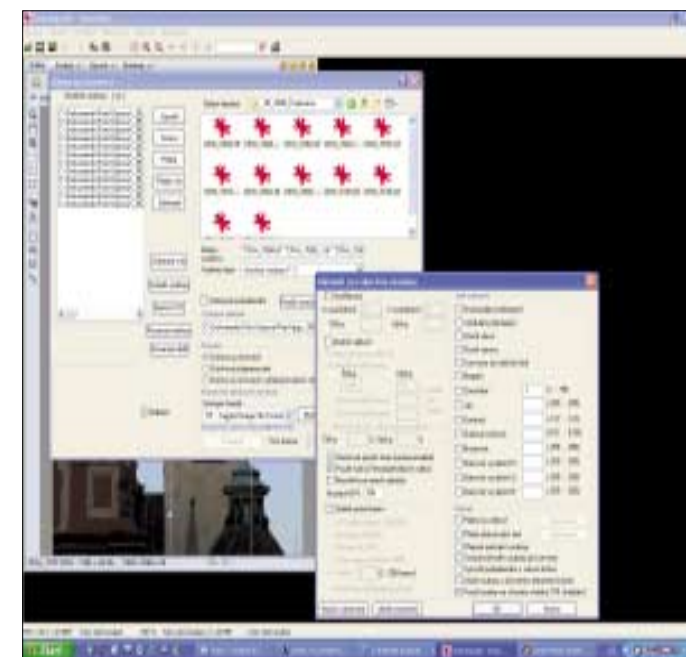
lou editaci jednotlivých snímků. Lze sice provádět dílčí úpravy jako doostření, změny jasu a kontrastu či aplikovat některé efekty, avšak zcela chybí pokročilé výběry, retušovací pomůcky, o vrstvách či jiných velmi pokročilých mechanismech ani nemluvě. Na druhou stranu je Irfan View mistrem hromadných změn velikosti, převzorování a podobných úkonů, jež probíhají poměrně rychle.

Nijak silné nejsou publikační možnosti. Z náhledu ve složce je možné vygenerovat dokument HTML, ovšem šablony si budete muset připravit ručně, k dispozici je pak také základní nástroj pro tvorbu „indexprintů“ či náhledových tisků, ovšem opět s velmi omezenými možnostmi. Krátce řečeno, Irfan View je vynikající program s velmi dobře využitými rychlými algoritmy, jenž však disponuje pouze omezenou částí funkcí. Jeho výběr možností rozhodně nelze označit za plnohodnotné řešení pro každodenní práci s digitálními fotografiemi a bude nutné (chcete-li používat software zdarma) „posílit“ arzenál alespoň o jeden editační program. Jen tak na okraj, horkým kandidátem bude bezesporu třeba GIMP.

Místo závěru

Pokud jste dospěli až sem, možná už máte slušnou představu, co lze získat za dobře investo-

▶ **Program Irfan View je mistrem především na poli rychlé hromadné konverze, přejmenování či zmenšování a zvětšování velkého množství fotografií.**

vané peníze a jak by mohl vypadat váš oblíbený program pro každodenní práci s digitálními fotografiemi. Ačkoliv nástroje zdarma jsou často velmi kvalitní a není jich nedostatek, pokusili jsme se ukázat, že investice do jednoho všestranného produktu se může vyplatit, obzvláště

pokud s ním v budoucnu strávíte opravdu mnoho času. Koneckonců možnosti všech můžete předem vyzkoušet, a proto není potřeba kupovat zajíce v pytli. Přejeme vám, aby volba věrného přítele v podobě aplikace pro každodenní použití dopadla dobře.

5 0390/OK

AVG Anti-Virus Professional 7.0

Professional

- AVG Professional pro Windows 9x/Me/NT/2000/XP
- AVG 5.0 pro malé firmy
- AVG Mail Services pro počítačové sítě
- AVG Email Server Edition pro emailové servery
- AVG File Server Edition pro souborové servery Windows NT/2000/2003

Účinná ochrana proti virům a špehovačům :: rychlá reakce na nové viry :: nepřetržitá technická podpora telefonicky i emailem

:: antivirové i programové aktualizace :: meziklíčová ochrana

elektronické podpory :: výhradně online pro aktualizaci a zdrojové kódy

Více se dozvíte na www.grisoft.cz

GRISOFT s.r.o. Lidická 34, 002 00 Praha 1, tel.: +420 224 111 044, fax: +420 224 111 032, e-mail: obchod@grisoft.cz, <http://www.grisoft.cz>

GRISOFT SOFTWARE DEVELOPMENT, S.A., Széchenyi útj. 40, 053 02 Budapest, tel.: +36 1 21 91 907 95, fax: +36 1 21 91 907 294, e-mail: support@grisoft.com, <http://www.grisoft.com>